

**HEMŞİRELERİN, FARKLI KLİNİK TABLOYA SAHİP ÇEŞİTLİ RUH
HASTALARI İLE İLGİLİ TUTUMLARI****

M. Olcay KIRLANGIÇ (ÇAM)*

ÖZET

Araştırma, Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıklar/ Hastanesi'nde hemşirelerin çeşitli ruh hastalarına karşı tutumlarını saptamak amacıyla yapılmıştır.

**Veriler görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Görüşmeler yan yapılan-
dırılmış olup. teketek görüşme şeklinde yapılmıştır.**

**Elde edilen yerlerin değerlendirilmesiyle, hemşirelerin hasta-
larına karşı yeterince, uygun ve terapötik tutum göstermedikleri
görülmüştür.**

Bugün dünyada ruh sağlığının korunup sürdürülmesi ile ilgili çok çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Birçok şekilde önemi vurgulanmaktadır (4, 11. 12).

Ruh hastalarına götürülen sağlık hizmeti bir ekip hizmetidir. Ekip üyelerinin birlikte, uyum içinde, uygun ve tutarlı bir şekilde hastaya yaklaşmaları gerekmektedir. Ekipte hemşirenin önemi, hastayla sürekli ve daha uzun süreli birlikte olmasından gelmektedir (1, 14). Birçok kaynakta. psikiyatri hemşireliğinin tanımı şöyledir : "Hasta bireylerin olumlu benlik kavramı geliştirip etkin kişiler arası ilişkiler kurabilmesi ve toplumda üretici rol alabilmelerinin sağlanmasıdır." (2. 5.8. 9).

*Ege Univ.Hemşirelik Y.0.1:psikiyatri Hemşireliği Bilim Dalı Araştırma Görevlisi

**Bu araştırma Bilim Llzmarılığı Tezinden alınmıştır.

Ülkemizde psikiyatri hemşireliği alanında uzmanlaşmış hemşireler yeterince bulunmadığından, bu alandaki hizmetler uzmanlaşmış hemşireler tarafından yürütülmektedir.

Bu nedenle, bu araştırma çeşitli ruh hastalıkları karşısında, hemşirenin tutumunun neler olduğunu belirlemek ve ne tür eksikliklerin olduğunu belirlemek, bunların nasıl uygun şekilde getirileceğinin yanısıra hangi olumlu yönlerin terapötik amaçla kullanılabilmesine ışık tutması, amacıyla yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma, Manisa Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Hastane'sinde görevli 59 hemşire ile görüşülerek yapılmıştır. Araştırma, yarı yapılandırılmış serbest görüşme şeklinde yürütülmüştür. Böylece yapılandırılmamış görüşmenin subjektifliği giderilerek cevapların derinlik ve düzenli çok bilgi sağlama olanaklarından yararlanılmıştır (6, 7).

Görüşmeler ortalama olarak 75 dk. sürmüştür. Elde edilen bilgiler bilgiler sayı ve yüzdeler üzerinden değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma kapsamına giren hemşirelere çeşitli ruh hastalıklarını içeren durumlara ilişkin örnekler sunulmuş, böyle durumlar karşısında ne düşündükleri, yardım konusunda ne önerdikleri sorulmuş ve şu veriler elde edilmiştir.

1. Bir psikotik duruma ilişkin olarak, hemşirelerin %57.63'ü "akıl hastalığı" olduğunu, % 38.98'i "anlatamadığı sorunları olan kişi" olabileceğini söylerniştir. Bu sonuç psikotik düzeydeki bir hastalığın tanınmadığını göstermektedir. öneriler olarak: % 45.76'sı "psikiyatriste götürülmesini", %6.78'i "psikiyatri kliniğine yatırılması" önererek, Hofling'e göre %A 57.63'ü uygun öneride bulunmuştur (5).

Bir konversiyon bayılmasına ilişkin olarak, hemşirelerin % 13.56'sı uygun görüş belirtmiştir. %62.71'inin böyle bir hastaya olumsuz tutum göstermekle olduğu dikkat çekicidir. Hemşirelerin önerilerin den % 33.90'ının önerisi bireyi tedaviye yönelticidir (3, 10, 11, 13).

3. Anlatılan Obsesif-Kompulsif Bozukluğuna ilişkin olarak, hemşirelerin % 5.08¹'i "içinden pis. kötü duygu ve düşünceler geçirdiğinden böyledir" diyerek bu bozukluğun dinamik yönden açıklanmasına yakın bir görüş getirmiştir (3. 10, 11). % 79.66'sı "titizlik hastalığıdır" demiştir. Bu görüşte olanların bu durumu bir hastalık olarak ele aldıkları, ancak "titizlik ...) diyerek bu duruma ne denli olumlu ya da olumsuz yaklaştıklarını bilerniyoruz. Bu konudaki önerilerin % 30.50'si tedaviye yönelticidir.

4. Anlatılan Antisosyal Kişilik Bozukluğuna ilişkin olarak hemşirelerin Ola 57.63'tünün görüşü "kişiliği bozuktur" şeklindedir. Hemşirelerin bu konu ile ilgili olarak önerileri sorulduğunda, % 42.37'si "önerilecek birşey yok" diyerek bu konudaki karamsarlıklarını ve genelde izlenimlere göre de olumsuz tutum eğilimleri dikkat çekmiştir (3, 10, 11),

5. Anlatılan alkol alışkanlığına ilişkin olarak hemşirelerin görüşleri sorulduğunda basmakahp yanıtlar vermişlerdir. Ancak, bu konudaki önerilerini incelediğimizde % 15.25 oranında tedaviye yöneltici olduğunu görüyoruz. Bu konuda hemşirelerin % 83.05'inin (yakınları ilgili, anlayışlı davranıp. oturup konuşmalı, ikna edilmelidir", "normal düzey. içebilir", "başka meşguliyetler bulmalı" önerileriyle) hoşgörülü oldukları ya da olunması gerektiği fikrinde olduklarını düşünebiliriz (10).

6. Anlatılan Sadomazohistik özellikteki öyküye ilişkin olarak, hemşirelerin % 62.49'unun durumu bir sorun olarak gördüğünü söyleyebiliriz. Bu konu ile ilgili önerilerinden çoğu (% 62.70) bireye yarar sağlamayacak hatta olumsuz olacak önerilerdir. Hemşirelerin % 22.03'ü "önerilecek birşey yoktur" demiştir. Sadece, % 8.47'si doktora gitmeyi önermiştir (10).

7. Hemşirelerin anlatılan Akut Empotans durumuyla ilgili yorumları çok farklılık göstermiştir. Bu konudaki önerilerine baktığımızda hoşgörülü davranılması gerektiğini düşünenlerin % 77.96 oranında ("eşi anlayışla karşılamalıdır, bu gelip geçicidir, güvendiği arkadaşıyla konuşması, eşinin cazip yanlarını bulmah") olduğunu görüyoruz (10, 13),

8. Hemşirelerin, anlatılan Paranoid Reaksiyon tablosu içindeki bireyi % 98.30 oranında "ruh hastası" olarak doğru değerlendirdiğini görüyoruz. Hemşirelerin, böyle bir durumdaki kişiye yardım konusundaki önerilerinden % 89.84'ünün uygun olup, birey! tedaviye yöneltici önerilerdir (5. 8, 9, 13).

9. Hemşirelerin, anlatılan hornoseksüalite durumuna ilişkin olarak ok 52.54'ü "cinsi sapıkhk", % 40.68'i "bir ruh hastalığı" olduğu fikrindedir. Bu konu ile ilgili yorumları çok farklılık göstermiştir. Böyle bir kişiye yardım konusundaki önerilerinden % 72.88'1 bireyi doktora ve tedaviye yönelticidir (13).

10. Hemşirelere; Reaktif Depresyon durumunu içeren öykü anlatıldığında, % 32.20'si bu durum için "ruhsal olarak hasta" olduğu görüşünü belirtmişlerdi". Bu durum için yardım konusundaki önerilerine baktığımızda. 0/ 23.73'ü birey' doktora ve tedaviye yöneltmişlerdir. Ayrıca diğer öneriler olan % 49.151 "eşi ve yakınlan yakınlıkla davranmalı...". % 22.03'ü "zamanla geçer" şeklindeki önerileriyle genel olarak (% 71.18) hemşirelerin Reaktif Depresyon karşısında hoşgörülü olduklarını, duygusal yaklaşım gösterip. birey! hasta olarak değerlendirmeye yönelik oldukları düşünülmektedir (10, 11, 13).

11. Hemşirelerin Pasif-Agresif l iyilik bozukluğuna uyan öyküdeki blreye ilişkin olarak; % 88.14'ü "kişiliginin bozuk olduğunu", % 10.17'si "normal olduğunu", %1.69' u da "ruhsal olarak hasta" olduğunu düşünmüşlerdir. Böyle bir kimseye yardım konusundaki önerilerinden hemşirelerin (% 62.71 "yakınlıkla davranılmalı...", % 16.95 "olabilir, idare etmeli" önerileriyle) % 79.66 oranında hoşgörülü tutum içinde olunması fikrinde oldukları sonucu çıkmaktadır (10, 11).

12. Anlatılan öykülerle ilgili olarak birçok durumda hemşirelerin bireyi psikoloğa yönelttileri görülmektedir. Bu bulgu, hemşirelerin; ekibin bir üyesi olan psikoloğun işlevleri konusunda eğitime ihtiyaçları olduğu sonucuna götürmektedir.

SONUÇ

Hemşirelerin çeşitli ruh hastalıkları ile ilgili olarak yeterli bilgi birikimine sahip olmaları görülmüştür. Bu durum hastalara karşı uygun ve terapötik tutum göstermelerini olumsuz etkileyebilir. Bu bilgiler ışığında, ruh sağlığı alanında çalışacak hemşirelerin isteklilik ve kişiliklerinin uygunluğu gözönünde bulundurularak seçimi, görevlendirmelerden önce belirli bir süre eğitimden geçirilmeleri, hizmet-içi eğitim ve denetimlerinin yapılması önerilmiştir.

SUMMARY

Nurse's Attitudes To Mentally Ill

The purpose of this study was to examine to attitudes of the nurses against to mentally

The data was collected from nurses (N=59) Manisa Mental Hospital by use of Savaşır's attitude forms in 1984. When the data was analyzed, we were aware of these :

1. The nurses haven'te enough theoretical and practical knowledge about different mentally ill.

2. The nurses haven't enough exhibited therapeutie attitudes to the patients.

Therefore, some implications were suggested;

- The nurses must be ehosen according to their personalities and their motivations to work of this fields.

- The nurses must be giyen a training program before they begin to work.

- The nurses must have in-servise edueation and they must be süpervised.

KAYNAKLAR

1. Arsan, C. : "Psikiyatríst Gözü ile Psikiyatride Ekip Çalışması", VII. Milli Nöro-Psikiyatris Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Ankara, 1971, ss. 77-85.
2. Cengiz, G. : "Ankara'daki Psikiyatri Kliniklerinde Hernşirelik Bakımı Veren Görevlilerin Bakım ve Tedavi Etkinlikleri", Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara, 1979.
3. Feniekel, Q.M.D.; Nevrozların Psikoanalitik Teorisi. Çeviren Selçuk Tuncer, Ege.ün.Matb., İzmir, 1974.
4. Gentan, E. : Çağdaş Yaşam ve Normaldışı Davranışlar. Maya Matb., Ankara. 1981.
5. Hofling, C.K. and Leininger, M.M. : Hemşirelikte Ana Psikiyatrik Kavramlar. Çeviren : Aysel Kumral, İstanbul, 1981.

6. Kaptan, S. Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemler. Ankara, 1982.
7. Karasar, N. : Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi Kavramlar, ilkeler, Teknikler. Pars Matb., Ankara. 1976,
- 8, Maddison. D. Psychiatric Nursing. 4. Ed., Edinburg, Clurehili Livingstone, 1975.
9. M'anfreda, L.M. and Krampita, S.D. : Psychlatric Nursing. Tenth Ed.. F.A. Davis Comp., Philadelphia, 1977.
10. Oğuz. Aslan özel görüşme. 1984.
11. Öztürk, O. ve diğerleri : Ruh Sağlığı ve Hastalıkları. Meteksan Limited Şirketi Baskı Tesisleri, Ankara. 1981
12. Savaşır, Y. 'Toplumun Ruh Hastalarına Karşı Tutumlarının Bilinmesinin önemi ve Bu Konuda Uygulanan bir araştırma", VII, Milli Nöro-Psikiyatri Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Ankara, 1971, ss. 251-261.
13. Savaşır, Y. : 'Türk Toplumunda Araştırma Yapılan Geleneksel ve Sosyal Değişime Uğramış Kesimlerinde Konversiyon Reaksiyonu, Cinsel Empotans, Paranoid Reaksiyon ve Homoseksüaliteye Karşı Tutumlar", VII. Milli Nöro-Psikiyatri Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Ankara, 1971, as. 323-335.
- 14, Yavuz, G. "Psikiyatride Ekip Çalışması ve Ekipte Flernşirenin Rolü", VII. Milli Nöro-Psikiyatri Kongresi Bilimsel Çalışmaları. Ankara, 1971, ss. 85-89.